

ประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ป.๓

ผู้เรียบเรียง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พลับพลึง คงชนะ

ผู้ตรวจ

ดร.กว้าง ไพวรรณ

อาจารย์สมพงษ์ พลสุริย์

อาจารย์สายันท์ พลสุริย์

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา

สงวนลิขสิทธิ์
สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๘๘๘
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖
website : www.iadth.com

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งมีเนื้อหาครบถ้วนตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยมีการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน ข้อมูลที่ทันสมัยและใช้ภาพประกอบที่สวยงาม เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และเกิดความสนใจศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังช่วยหล่อหลอมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึก และภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ในหนังสือเรียนมีองค์ประกอบดังนี้ ผังสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ เนื้อหา และข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เว็บไซต์แนะนำ ความรู้เพิ่มเติม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมปลอดภัยไว้ก่อน กิจกรรมการเรียนรู้ และคำถามพัฒนากระบวนการคิด

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

คณะผู้จัดทำ
สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

สารบัญ

หน้า

ผังสาระการเรียนรู้

๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

การใช้ศักราชตามปฏิทินไทยและปฏิทินสากล

๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชน

๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

๒๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

การสถาปนาอาณาจักรไทย

๓๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

บุคคลสำคัญของไทย

๔๘

บรรณานุกรม

๖๔

ประวัติศาสตร์ ผังสาระการเรียนรู้

ประวัติศาสตร์

ส ๔.๑

ตัวชี้วัดข้อ ๑ เทียบศักราชที่สำคัญตามปฏิทิน
ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
การใช้ศักราชตามปฏิทินไทยและปฏิทินสากล

ตัวชี้วัดข้อ ๒ แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน
และชุมชน โดยระบุหลักฐานและ
แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
เหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชน

ส ๔.๒

ตัวชี้วัดข้อ ๑ ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและ
พัฒนาการของชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิต
และวัฒนธรรมของชุมชน

ตัวชี้วัดข้อ ๒ สรุปลักษณะที่สำคัญของขนบธรรมเนียม
ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิต
และวัฒนธรรมของชุมชน

ตัวชี้วัดข้อ ๓ เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างทาง
วัฒนธรรมของชุมชนตนเองกับชุมชนอื่น ๆ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิต
และวัฒนธรรมของชุมชน

ส ๔.๓

ตัวชี้วัดข้อ ๑ ระบุพระนามและพระราชกรณียกิจ
โดยสังเขปของพระมหากษัตริย์ไทย
ที่เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔
การสถาปนาอาณาจักรไทย

ตัวชี้วัดข้อ ๒ อธิบายพระราชประวัติและ
พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์
ในรัชกาลปัจจุบัน โดยสังเขป

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕
บุคคลสำคัญของไทย

ตัวชี้วัดข้อ ๓ เล่าวีรกรรมของบรรพบุรุษไทย
ที่มีส่วนปกป้องประเทศชาติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕
บุคคลสำคัญของไทย

การใช้ศักราชตามปฏิทินไทย และปฏิทินสากล

ตัวชี้วัด • เทียบศักราชที่สำคัญตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ส ๔.๑ ป.๓/๑)

ผังสาระการเรียนรู้

การใช้ศักราชตามปฏิทินไทยและปฏิทินสากล

ศักราช (อ่านว่า ลัก-กะ-หฺราด) หมายถึง ปี ในปฏิทินไทยจะปรากฏศักราช ๒ แบบ คือ พุทธศักราชและคริสต์ศักราช

๑. ที่มาของศักราชที่ปรากฏในปฏิทิน

ศักราชของปฏิทินในแต่ละประเทศอาจใช้แตกต่างกัน ดังนี้

๑.๑ พุทธศักราช หรือ พ.ศ. เป็นศักราชที่ใช้ในประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา โดยนับจากปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน (อ่านว่า ปะ-ริ-นิบ-พาน หมายถึง ตาย) ซึ่งแต่ละประเทศจะมีวิธีการนับแตกต่างกัน เช่น ประเทศศรีลังกา เมียนมา และกัมพูชาเริ่มนับพุทธศักราชที่ ๑ ตั้งแต่ปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน แต่ประเทศไทยเริ่มนับจากปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานล่วงไปแล้ว ครบ ๑ ปี เป็น พ.ศ. ๑

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ทรงโปรดให้มีการประกาศใช้พุทธศักราชอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ พุทธศักราชจึงใช้บอกช่วงเวลาในสังคมไทย ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน

พระพุทธเจ้าปรินิพพาน

๑.๒ คริสต์ศักราช หรือ ค.ศ. เป็นศักราชที่ใช้ในประเทศซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ โดยเริ่มต้นนับจากปีที่พระเยซูประสูติ เป็น ค.ศ. ๑ ปัจจุบันคนทั่วโลกนิยมใช้คริสต์ศักราชเป็นศักราชสากล

๑.๓ ฮิจเราะห์ศักราช หรือ ฮ.ศ. เป็นศักราชที่ใช้ในประเทศซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม โดยเริ่มต้นนับจากปีที่นบีมุฮัมมัดอพยพออกจากเมืองมักกะฮ์ไปยังเมืองเมดีนา เป็น ฮ.ศ. ๑ ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๑๑๖๕ หรือ ค.ศ. ๖๒๒

๒. การเทียบศักราชที่สำคัญตามปฏิทิน

ปฏิทิน นอกจากจะบอกวันและเดือนแล้ว ยังบอกปีให้ทราบอีกด้วย การบอกปีนั้น บางปฏิทินมีคำว่า พ.ศ. และ ค.ศ. ซึ่งถ้าสังเกตจะพบว่าตัวเลขที่ตามหลัง พ.ศ. และ ค.ศ. มีจำนวนไม่เท่ากัน

เช่น ในปฏิทินระบุ พ.ศ. ๒๕๕๔ และ ค.ศ. ๒๐๑๑ ซึ่งจะมีช่วงระยะเวลาต่างกัน ดังนี้ ๒๕๕๔-๒๐๑๑ จะเท่ากับ ๕๔๓ ปี

พ.ศ. มาจากคำว่า “พุทธศักราช”
ค.ศ. มาจากคำว่า “คริสต์ศักราช”

การเทียบศักราชจากพุทธศักราชเป็นคริสต์ศักราชหรือจากคริสต์ศักราชเป็นพุทธศักราช มีหลักดังนี้

- ถ้าต้องการเปลี่ยน พ.ศ. เป็น ค.ศ. ให้นำ ๕๔๓ มาลบ
- ถ้าต้องการเปลี่ยน ค.ศ. เป็น พ.ศ. ให้นำ ๕๔๓ มาบวก

● ตัวอย่างการเปลี่ยนพุทธศักราช (พ.ศ.) ให้เป็นคริสต์ศักราช (ค.ศ.) เช่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ลบด้วย ๕๔๓ (๒๕๕๔ - ๕๔๓) จะเป็น ค.ศ. ๒๐๑๑

● ตัวอย่างการเปลี่ยนคริสต์ศักราช (ค.ศ.) ให้เป็นพุทธศักราช (พ.ศ.) เช่น ค.ศ. ๒๐๐๘ บวกด้วย ๕๔๓ (๒๐๐๘ + ๕๔๓) จะเป็น พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. ตัวอย่างการเทียบศักราชในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

หากนักเรียนเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ ถ้าต้องการเปลี่ยนเป็น ค.ศ. ให้นำ ๕๔๓ มาลบกับปีเกิด ดังนี้

$$\begin{array}{r} \text{พ.ศ. ๒๕๔๒} \\ - \quad \quad \quad ๕๔๓ \\ \hline \quad \quad \quad ๑๙๙๙ \end{array}$$

ดังนั้น ค.ศ. ๑๙๙๙ คือ ปีเกิดของนักเรียน

เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน	พ.ศ.	ค.ศ.
เกิดเมื่อ	๒๕๔๒	๑๙๙๙
เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๒๕๕๑	๒๐๐๘
เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๒๕๕๒	๒๐๐๙
เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๒๕๕๓	๒๐๑๐

ในอดีตปฏิทินไทยจะเปลี่ยนศักราชในวันที่ ๑ เมษายน ในขณะที่ปฏิทินสากลจะเปลี่ยนศักราชในวันที่ ๑ มกราคม ทำให้พุทธศักราช และคริสต์ศักราชคาบเกี่ยวกัน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้ประกาศให้เปลี่ยนวันขึ้นศักราชใหม่ของไทยเป็นวันที่ ๑ มกราคม ให้ตรงกับปฏิทินสากล

สรุป

พุทธศักราช (พ.ศ.) เป็นศักราชที่ใช้ในประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา คริสต์ศักราช (ค.ศ.) เป็นศักราชที่ใช้ในประเทศที่นับถือศาสนาคริสต์ ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.) เป็นศักราชที่ใช้ในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม พุทธศักราชมีมาก่อนคริสต์ศักราช ๕๔๓ ปี

กิจกรรมการเรียนรู้

- ให้นักเรียนฝึกเทียบศักราชที่สำคัญตามปฏิทิน เช่น พุทธศักราช คริสต์ศักราช โดยยกตัวอย่างศักราชในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์
- ให้นักเรียนฝึกเทียบศักราชที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น ปีเกิดของนักเรียน ปีเกิดของผู้ปกครอง หรือบุคคลสำคัญแล้วบันทึกข้อมูล

คำถามพัฒนากระบวนการคิด

- ปฏิทินมีประโยชน์อย่างไร
- ถ้าต้องการเปลี่ยนพุทธศักราชเป็นคริสต์ศักราชต้องทำอะไร
- อีก ๕ ปีข้างหน้าจะตรงกับคริสต์ศักราชที่เท่าใด
- ค.ศ. ๒๐๑๕ ตรงกับ พ.ศ. ไດ
- ฮิจเราะห์ศักราชนิยมใช้ในประเทศใดบ้าง

เหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน และชุมชน

ตัวชี้วัด

- แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชน โดยระบุหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (ส ๔.๑ ป.๓/๒)

ผังสาระการเรียนรู้

เสาะหาแหล่งข้อมูล และรวบรวมข้อมูล

เรียบเรียงเรื่องราว

การตั้งคำถาม

วิธีการสืบค้น เหตุการณ์สำคัญของ โรงเรียนและชุมชน

การนำเสนอเรื่องราว ให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

ตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน

เหตุการณ์สำคัญของ โรงเรียนและชุมชน

ตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญของชุมชน

เหตุการณ์สำคัญของโรงเรียน และชุมชน

การลำดับเหตุการณ์สำคัญ ในโรงเรียนโดยใช้เส้นเวลา

การแสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชนโดยใช้เส้นเวลา

การลำดับเหตุการณ์สำคัญ ในชุมชนโดยใช้เส้นเวลา

สาระสำคัญ

การศึกษาเหตุการณ์สำคัญของโรงเรียนและชุมชน สามารถสืบค้นข้อมูลได้จากหลักฐานและแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ในโรงเรียน และชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

